

Norges Bondelag
Norsk Bonde og Småbrukarlag
Landbruks- og matdepartementet
Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Næringskomiteen

Oslo, 28.02.2012

Innspill til partene i årets jordbruksforhandlinger

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) vil med dette oversende sitt innspill til årets jordbruksforhandlinger.

Vi vil innledningsvis gi avtalepartene positiv tilbakemelding på fjorårets avtale når det gjelder oppfølgingen av arbeidsgruppen "Mottakplikten i markedsreguleringen i jordbruket". Avtalepartene fulgte opp rapporten med flere korrigerende bemerkninger som har medført konkrete omlegginger. Endringene har etter vår vurdering ført til mer ryddighet og transparens når det gjelder å se effekten av endringer i Jordbruksavtalen for bondens økonomi.

Landbruks- og matmeldingen "Velkommen til bords" legger i stor grad føringer for debatten om de langsiktige rammene og politikken for landbruks- og matområdet. Denne debatten er godt i gang og vil fortsette til etter årets jordbruksforhandlinger er avsluttet.

Vi vil derfor, i årets uttalelse, i større grad enn tidligere konsentrere oss om det kortsiktige perspektivet for jordbruksavtalens virkeområde samt en del detaljer med store følgekonsekvenser.

Ved å vise hvordan politikken fremstår i praksis på detaljnivå, ønsker vi å motivere avtalepartene til å foreta like gode og grundig evalueringer, som for mottakplikten på flere områder.

Konkrete prisendringer for egg, svin og lam foreslår vi ikke nå, men vil komme tilbake til dette nærmere forhandlingstidspunktet. Storfekjøttprisen er ikke et tema for jordbruksforhandlingene lenger, og det er derfor ingen grunn til å bemerke den.

Vi ønsker lykke til med arbeidet.

Hilsen

Bjørn-Ole Juul-Hansen
Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund

Innhold

Styrke konkurranseevnen til verdikjeden.....	3
Profesjonelle, volumproduserende bønder prioriteres	3
Konsesjonsgrenser for kylling og egg.....	3
Justering av konsesjonsgrensene.....	3
Avvikling av markedsordningene for egg.....	3
Flatere profil på strukturtillegg	4
Prisøkninger på råvare i volumproduksjon	4
Konkurransenøytralitet.....	4
Tilskudd fremfor pris	4
Bondens inntektsdannelse	4
Målprisens registreringspunkt.....	4
Gjennomgang slaktekalkylene	5
Prissetting av storfekategorier.....	5
Registrering av mottakspliktleveranser.....	5
Tiltak for å redusere omsetningsavgiften for egg	6
Markedsreguleringssystemet, forsyningsplikten og norskhetsgaranti mm	6
Gjennomgang av markedsreguleringssystemet.....	6
Forsyningsplikt - dekningsprosent	6
Eksportvolum i volummodellen – storfe.....	7
Reguleringsvarer	7
Storfe – prissetting og forsyning i et marked med underskudd	7
Markedsregulering – og varemerkebygging	7
Regulering på kvaliteter - Halal	8
Ribbe og endringer i markedsordningen.....	8
Råne, purke og sau må ikke inn i markedsreguleringen igjen	8
Priser	9
Tilskudd	9
Skattefordeler/avskrivning	10
Kostnader innsatsfaktorer mv langs verdikjeden	10
Andre temaer som bør håndteres	10
Kjøttkontrollavgiften.....	10
Innfraktsordningen for kjøtt	10
Kadaverordningen.....	10

Styrke konkurranseevnen til verdikjeden

Norsk næringsmiddelindustri er norsk landbruks eneste, reelle avsetningskanal for produkter som skal bli mat! Nivået på forbrukerprisene er spesielt viktig for å holde privatimporten ved grensehandel mest mulig nede.

Jordbruksavtalen legger føringene for den viktigste enkeltkostnaden i verdikjeden gjennom å fastsette målpriser på engrosnivå for de fleste produksjoner innenfor kjøtt og egg. Avtalepartene har frasagt seg ansvaret for storfeprisnivået med å overføre dette til Nortura alene å beslutte engrosprisen på storfe. For kylling er ansvaret for å hente ut en hensiktsmessig pris fra markedet overlatt til alle aktørene i markedet på lik måte.

Avtalepartene må søke etter måter å forbedre bøndenes økonomi uten å redusere verdikjedens konkurranseevne. Fjerning av Matavgiften ved forrige jordbruksoppgjør var en kreativ løsning for å overføre midler fra statsbudsjettet for å styrke bondens økonomi uten å heve prisene. KLF vil imidlertid bemerke at det er urimelig at fjerning av offentlige avgifter forutsetningsvis skal tas til inntekt i bare ett av verdikjedens ledd. Dersom avtalepartene finner nye kreative grep må det legges til rette for at verdikjeden selv allokterer inntektsvirkningen.

KLF vil i denne sammenheng trekke frem følgende momenter som bør vektlegges i årets jordbruksforhandlinger:

Profesjonelle, volumproduserende bønder prioriteres

I dag er det til sammen 2500-3000 bønder som står for produksjon av ca 250 000 tonn egg, svine- og fjørfekjøtt. Norsk matproduksjon og næringsmiddelindustri er avhengig av slike bønder som tør og vil satse i et slikt omfang som disse gjør. Regelverk må uformes slik at volumproduksjoner er økonomisk interessante der arealfaktoren ikke er en sterkt begrensende faktor.

Konsesjonsgrenser for kylling og egg

Disse må justeres slik at en produksjonsenhet kan oppnå et omfang på minst ett årsverk.

Justering av konsesjonsgrensene

Det må etableres et forutsigbart system for justering av konsesjonsgrense. Det er snart 10 år siden grensene ble justert. I praksis betyr det at effektivisering og produksjonsforbedring av dyrematerialet hos for eksempel svineprodusenter som ligger opp mot konsesjonsgrensen er tatt ut som lengre tom-tid i fjøs.

En løsning der konsesjonsgrensen automatisk økes en viss prosent (1-3) pr år kan være et alternativ. Dette gjelder alle konsesjonsbelagte produksjoner.

Avvikling av markedsordningene for egg

Den store omstillingen til nye hold-løsninger for høns er nå gjennomført og markedet er i balanse. Produksjonen av egg er organisert i et tett samarbeid mellom bonde og vare-mottaker som i felleskap kan ha god kontroll og styring med tilbudet i markedet. Det er relativt få aktører både på produsentsiden og blant eggpakkeriene. Produksjonen er forutsigbar og relativt enkel å regulere gjennom variasjon av utslaktingstidspunkt. Alle disse forholdene tilsier at behovet for offentlig finansiert markedsregulering ikke lenger er til stede.

En avvikling av markedsreguleringen av egg betyr etablering av samme løsning som for kylling med felles finansiering av opplysning og faglige tiltak. Markedsreguleringen skjer fordi det ikke lenger er behov for ordningen, ikke fordi det er et problem i forhold til gul WTO-støtte.

Derfor er innføring av Volummodellen uaktuell. Generelt bemerkes at Volummodellen er en dårligere løsning enn dagens for samtlige berørte parter med unntak av markedsregulator Nortura.

Flatere profil på strukturtillegg

Strukturtilleggene må reduseres i effekt og innslagspunktet for avkortningen av tilskuddene ved økt volum må økes. Dette er viktig for å stimulere til økt produksjon hos den enkelte bonde.

Prisøkninger på råvare i volumproduksjon

Må være innenfor en ramme som gjør at prisdifferansen i forhold til sammenlignbare land ikke øker.

Konkurransenøytralitet

Rammevilkårene for industrien må utformes slik at vi får en nasjonal konkurranse på like vilkår. Nortura må fritas for sine markedsreguleringsoppgaver. Forvaltnings- og reguleringsoppgaver som er myndighetsbestemt – og skjer i medhold av norsk lov – må enten ivaretas av myndighetene selv eller legges ut på anbud i tråd med ordinære krav for offentlig innkjøp av tjenester mv.

Tilskudd fremfor pris

På bruk med begrenset produksjonsomfang og begrensede muligheter for å øke produksjonen av råvarer til matindustrien, må økonomien i enda sterkere grad enn i dag sikres gjennom målrettede tilskudd fremfor pris.

Bondens inntektsdannelse

For KLF er det viktig med en positiv inntektsutvikling i landbruket som sikrer at de dyktige heltids eller den profesjonelle bonden velger å bli værende i næringen. Det er av stor betydning for foredlingsindustrien, for de norske forbrukerne og for dekningsgraden av norskprodusert vare.

Avtalepartene initiativ til og håndtering av rapporten “Mottaksplikten i markedsreguleringen i jordbruket” var god. Samtidig etterlyser vi at avtalepartene fortsetter tilsvarende gjennomganger på andre viktige områder; områder som ved første øyekast kan fremstå som detaljer.

Målprisens registreringspunkt

Målprisen følges opp på representantvarene for svin og lam basert på 3 av Norturas anlegg. Disse anleggene ligger i områder med overskudd av slakt. Nortura opererer fortsatt med 2 engrosprislister – overskudds- og underskuddsdistrikter. Prisen i underskuddsdistriktene er nå kr 1,- høyere og prislisterne benyttes ut fra kundens beliggenhet. Altså er salg fra alle tre anleggene til Oslo- og Bergens-området basert på den høyeste prisen. Etter bortfall av mellomfrakttilskudd er det ikke lenger noen offisiell definisjon av overskudds- og underskuddsdistrikter. Da dette to-prissystemet ble innført var det akseptert en prisdifferanse på kr 0,50 gjennom Jordbruksavtalen. I praksis oppfatter vi prissettingen slik at de kunder som oppnår den laveste overskuddsprisen må betale frakt selv, mens de som betaler underskuddsprisen får dekket frakt. Frakten utgjør ca kr 0,50 pr kg. I forhold til oppfølging av målpris mener vi at dagens prissetting ikke er riktig.

Mye strukturering i slakteri og skjæreledd har skjedd siden to-prissystemet hadde sin legitimitet. I forhold til dagens struktur er det vanskelig å forstå et to-prissystem. Hvordan to-prissystemet håndteres internt i Nortura har ikke KLF informasjon om, men vi ser muligheten for at dette ikke håndteres på en måte som sikrer konkurransenøytralitet.

Vi mener det er nødvendig at avtalepartene klart definerer at det er kun én engrospris. I forhold til forsyningsplikten, der Nortura i mange områder har redusert antall slakteri som igjen medfører økt transport (både levende dyr og slaktet), bør det presiseres betingelsen rundt engrosprisen i jordbruksavtalen, fortrinnsvis som en CIF-pris.

Gjennomgang slaktekalkylene

Den enkleste måten å frembringe et bra økonomisk resultat for en dominerende markedsaktør skjer ved å benytte en "romslig" slaktekalkyle.

Ved å sammenligne engrosprisutviklingen og Budsjettnemndas tall har KLF tidligere vist at det kan virke som slaktekalkylene i perioder har økt unormalt mye. Det vil i sin tur ha direkte konsekvens for bondens utbetalingspris og sammenhengen mellom bondens inntekt og forventningene fastlagt gjennom jordbruksforhandlingene.

Ettersom jordbruksoppgjøret handler om bøndenes inntekter, har KLF tidligere foreslått at målprisene burde fastsettes "ved fjøsdøra". Da vil bøndene langt bedre enn i dag kunne ha en kvalifisert forventning til hva som bør være hans/hennes forventede pris for råvaren. I påvente av en slik omlegging vil KLF anbefaler avtalepartene å foreta en gjennomgang av slaktekalkylene med sikte på å etablere en "standardisert normal kalkyle" som er åpent tilgjengelig for alle. Dette vil gi bedre forutsigbarhet for bonden til forventet avregningspris.

Prissetting av storfekategorier

Norsk prissetting av kategoriene innenfor storfe er forskjellig fra aktuelle eksportørland.

Prisdifferansen mellom ung okse og ku er betydelig større; i Norge ca 5 prosent, mens den i eksportlandene er 15-30 prosent.

Denne prisforskjellen gjør det krevende å sørge for at det norske markedet har tilnærmet samme dekning som vanlig med ulike kjøttkategorier når det er en langsiktig importsituasjon.

Med et begrenset bruksområde for sortering fra importert slakt betyr dagens tollregime ofte et prispress på sorteringer, som også gjør at prisen på norske sorteringer blir vanskelig å heve (jf handelens stadig tilbud på kjøttdeig). I dag er verktøyet for balanseringen begrenset til prissetting av sorteringer og gjennom import av pistol. Vi mener derfor at (den relative) prissetting for de ulike kategorier storfe må justeres for at det på sikt skal være mulig å heve prisen til bonde.

Avtalepartene må initiere igangsettingen av et slikt arbeid.

Registrering av mottakspliktleveranser

Det har de siste årene vært en betydelig diskusjon om betydningen av mottaksplikten. KLF har nå praktisert sin mottaksgaranti i snart 2 år og det har foreløpig ikke vært behov for å ta imot et eneste dyr innenfor ordningen. Dette løser seg selv i markedet der det snarere er kamp om bondens leveranser enn det motsatte. Det er bedre for bøndene å få bedre pris enn å betale for løsninger som i realiteten ikke brukes.

Avtalepartene bør nedsette en arbeidsgruppe i den hensikt å etablere et system for registrering av volumet mottatt med "hjemmel" i mottaksplikten.

Tiltak for å redusere omsetningsavgiften for egg

Eggprodusentene betaler i dag ca 7,5 mill kr pr år til Nortura og SLF for administrering og innkreving av omsetningsavgift. Det er nær 1 prosent av brutto produksjonsverdi i sektoren.

Avtalepartene bør snarest igangsette et utredningsarbeid med sikte på å få dette vesentlig redusert.

Markedsreguleringsystemet, forsyningsplikten og norskhetsgaranti mm

Flere foredlingsbedrifter har eller ønsker å benytte norskhetsgaranti, som f.eks Nyt Norge, på sine produkter. Dagens markedsregulering sikrer retten til en gitt andel norsk råvare så fremt det ikke er administrert ned toll for helt slakt. Ved nedsatt toll opphører i realiteten fordelingsplikt for markedsregulator.

I stedet for fordelingsplikt av norsk slakt, tilbyr markedsregulator i stadig større grad salg for å dekke bedriftene med importert slakt. Markedsregulator har økt involvering på import, blant annet ved å være hovedaksjonær på et storfeslakteri i Namibia.

Med utgangspunktet i at forsyningsplikten har vært et argument for at det er akseptabelt å beholde dagens markedsordninger i Norge fordi det sikrer de private aktørene samme tilgang på råvare, er det nå nødvendig å foreta en revidering av dagens praksis.

En nødvendig endring av forsyningsplikten, eller et mer korrekt begrep vil være fordelingsplikten, av norsk slakt i hht markedsdekningen opprettholdes også når det åpnes for administrativt nedsatt toll. Nortura har etablert seg fullt ut på importmarkedet og har kunngjort at de ønsker en importandel som er i tråd med sin markedsandel. En justering av regelverket for å tilpasse seg Norturas endrede markedsadferd synes meget naturlig.

Nevnte endring vil være et viktig bidra i retning mer konkurransenøytralitet mellom aktørene i kjøttbransjen, herunder muligheten til å benytte norsk-garanti.

Gjennomgang av markedsreguleringsystemet

Høsten 2011 rammet smørkrisen Norge. Den dårlige sommeren holdt også på å gi for lite pinnekjøtt. Sterkere konkurransesituasjon på kjøtt siden reddet oss fra det, siden markedsregulator og SLF etter hvert forsto situasjonen, selv om det var i seneste laget. Resultatet var at noen forbrukere ikke fikk "sitt pinnekjøtt" til jul, men at markedet totalt sett ble dekket. Noen pinnekjøttprodusenter klarte - på grunn av forsinket og redusert råvaretilførsel - ikke å levere avtalt volum til sine kunder, og andre produsenter som hadde produsert ekstra økte sitt salg.

I ettertid ser vi at tilførselssvikten på lam burde vært avdekket flere uker tidligere. Hele bransjen ventet på de mange og fine slaktene, som dessverre uteble i det meste av Sør-Norge. At dekningsprosenten hele høsten (utenom én uke) er på 60–80 prosent og kundene ikke får øke sine bestillinger som følge av for lave leveranser fra markedsregulator, burde gitt obs-varslere i systemet. Dette er under vanlig lav dekning, og mye av salgspotensial ble ikke utnyttet høsten 2011. For oss viser dette at dagens markedsregulering ikke fungerer ved raske endringer i tilførsel og/eller etterspørsel. Det går ut over forbrukeren og gir fokus på et foreldet system. Markedsreguleringen må fornyes og markedsmekanismene samt konkurranselighet sikres i en ny ordning.

Forsyningsplikt - dekningsprosent

I avsnittet over påpekte vi manglende mulighet for å øke bestillinger hos markedsregulator når tilførselen over lang tid er for lav. I dagens ordning praktiserer markedsregulator en bestilling på høsten for leveringsåret, med detaljeringsgrad ned pr leveringsuke. Bestillingen kan justeres når leveringstidspunktet nærmer seg, men ikke økes raskt. Dette begrenser selvsagt aktørenes handlingsrom og muligheter i markedet.

Den løpende forsyningen begrenses av råvaretilgangen og kundene får en leveranse ut fra dekningsprosenten. Informasjon om hva som inngår i tilførsler og etterspørselen når dekningsprosenten beregnes, er noe markedsregulator holder for seg selv. En av aktørene i verdikjeden sitter altså alene og kjenner til kundenes/konkurrentenes råvarebehov. Når slik informasjon er tilgjengelig der bør den også være åpent tilgjengelig for de øvrige virksomheter.

KLF ser for tiden på tilførselssiden i sammenheng med beregning av dekningsprosenten. Foreløpig kan ting tyde på at måten forsyningsplikten utregnes på kan ha medført at Norturas kunder ikke har fått sin andel.

Det faktum at markedsregulator hele høsten hevdet de hadde nok lam, helt fram til 1 dag før tollsatsen ble nedsatt, mens de hele høsten utad var varslet om dekningsgrad langt under 100, bør i seg selv gi grunnlag for at også avtalepartene tar tak i saken på en seriøs måte.

Eksportvolum i volummodellen – storfe

Ved innføring av volummodellen ble det vedtatt at Omsetningsrådet skulle sette tak for tiltatt regulert volum. Dette ble fastsatt til 2500 tonn. Dagens regelverk åpner for at reguleringen i prinsippet kan foretas som sorteringer. Konsekvensen av dette er at det i praksis kan gjennomføres en regulering på ca 6000 tonn i helslaktmarkedet. Dette gir en dobbel gevinst for markedsregulator som både får tilgjengelig store volumer lett omsettelig biffer/fileter mv, samt avsetning av sorteringer til gode priser til reguleringslager. Dette innebærer svært store konkurransemessige fordeler for markedsregulator.

Avtalepartene har for vane å sende signaler til Omsetningsrådets disposisjoner gjennom jordbruksavtalen. Partene bør i år inkludere signalet om eksportvolumet begrenses til 2500 t beregnet som helt slakt.

Reguleringsvarer

Sorteringer bør ikke lenger inngå som reguleringsvare for noen av dyreslagene. Et unntak; når det er besluttet eksport av et dyreslag, men det er underdekning på enkelte stykningsdeler i Norge OG tiltaket med "delvis nedskjæring for norsk marked" kan gjennomføres konkurransenøytralt mellom aktørene i verdikjeden, er det akseptabelt at sorteringen eksporteres.

Storfe – prissetting og forsyning i et marked med underskudd

Underskudd av storfe er nå nærmest permanent gjennom året; hver 3. biff er import. Tollsats for helt slakt og pistol er redusert for å sikre forsyningsikkerhet, samtidig som kvoter dekker opp underskudd av biffer og fileter. Det norske prisbildet på flere biffer og fileter gjør at import av ferske varer med full tollsats er mulig for enkeltprodukter. Således importeres over 3000 tonn biff/filet årlig, mens den norske produksjonen utgjør under 8000 tonn. Biffer/fileter nedskåret fra importert helt slakt/pistol utgjør ca 1000 tonn. Totalt har vi altså 12000 tonn biff/filet og kun 2/3 dekning av norsk.

Markedsregulering – og varemerkebygging

I 2005 ble griserasen Hampshire introdusert på det norske markedet. Det var to årsaker til dette; å sikre alle norske bønder tilgang til en tredjeraser samt å kunne tilby forbrukere et mer saftig og smakfullt kjøtt enn det som var på markedet
ScanPig tilbyr sin genetikk til alle svineprodusenter.

Varemerkebygging med Hampshire-råvare vanskeliggjøres imidlertid fordi markedsregulators (Nortura) forsyningsplikt av kjøtt per i dag er generisk basert. Dette medfører at forsyningsvolumet i

hovedsak består av slakt av Norturas egen rase. Ingen slakt med Hampshiregenetikk tilgjengeliggjøres fra markedsregulator.

Nortura vil imidlertid alltid ha sin “merkevare” tilgjengelig på reguleringslager eller tilgjengelig til “fordeling”.

Varemerkebygging er et av de viktigste virkemidlene kjøttfordelingsbedriftene har i sin kommunikasjon med forbrukerne for å bygge preferanser. Muligheten til å etablere varemerke med utgangspunkt i genetisk opprinnelse og kvalitetsegenskaper er ulik for markedsaktørene i kjøttbransjen. Markedsregulator har i dag en stor fordel.

Dette er en unødvendig og urimelig konkurransevridning. Dette kan endres ved å kreve at i den grad det er gris på reguleringslager, eller gris som skal fordeles i hht forsyningsplikten, skal volumet av de ulike rasene Hampshire og Duroc gjenspeiles i fordelingsgrunnlaget.

Regulering på kvaliteter - Halal

For lam er det en svært begrenset andel som slaktes med Halal kvalitet/godkjenning. Dette er en kvalitet som etterspørres i enkelte markeder, mens andre markeder ikke ønsker den. Vi er gjort kjent med at markedsregulator regulerer Halal-slaktet lam og tilbyr dette i markedet i perioder det er underskudd (jf bl.a. informasjon protokollert i Omsetningsrådet). Det vil si at det reguleres etter hensyntaken til spesielle kvaliteter ved kjøttet.

I 2011 ble det regulert et svært lite volum lam og følgelig lite halal-lam. Vi oppfatter at Nortura har benyttet kvoteimport (Island) og den administrative tollnedsettelsen av lam på slutten av 2011 til å legge noe Halal-slakt på kommersielt lager.

Regulering av Halal-kvalitet på slakt er ikke hjemlet i Forskrift eller Retningslinje for markedsregulering av kjøtt.

En slik reguleringslagring setter Nortura i stand til å betjene markeder med en spesial kvalitet, der omsetningsmidlene dekker lagringskostnadene, mens konkurrenter må ta lagerkostnaden på egen kappe. At vi får signaler om at det betales en merpris for halal-lam i forhold til andre lam fra reguleringslager, er urovekkende og sannsynligvis utenfor regelverket.

Ribbe og endringer i markedsordningen

I forkant av årets julesesong valgte KLF å akseptere en unormal liberal fortolkning av regelverket for markedsregulering av svin. Manko på ribbe i markedet åpnet for at det ble tatt svin fra reguleringslager, ribba mv ble nedskåret mens et volum tilsvarende resten av skrotten ble eksportert. Nedskjæringen ble foretatt av alle interesserte aktører etter en markedsmessig fordeling bransjen var enige om.

Vi anser det som vellykket, både mht kostnadsreduksjon (ca 18 mill kr / 45 prosent), konkurranse- nøytralitet og det å sikret norske forbrukere en større andel norsk ribbe. Avtalepartene bør, i tillegg til å sørge for at løsningen kommer godt innenfor regelverket, vurdere om denne type løsning kan være aktuell på andre områder.

Forutsetningen må imidlertid være at en løsning utformes slik at den virker konkurranse- nøytralt horisontalt mellom slakteriene og vertikalt mellom slakteri, skjære- og foredlingsleddet.

Råne, purke og sau må ikke inn i markedsreguleringen igjen

Markedsregulator har tatt initiativ for å få råne, purke og sau inn i markedsreguleringen igjen. KLF avviser dette og vil peke på at dagens ordninger viser seg i praksis å fungere bra. Nortura har ikke

mottaksplikt på disse dyrene, men ved bruk at riktig prising er den en akseptabel konkurranse om dyrene; gjerne som en del av et leverandør/kundeforhold mellom partene.

Priser

For kylling, kalkun, egg og svin bør en gradvis økning av konsesjonsgrensene benyttes som viktigste virkemiddel for å holde økningen av prisene moderate og styrke bøndenes økonomi. Både for svin og egg er det tilløp til overproduksjon slik at muligheten for nye prisøkninger synes begrenset. Med ambisjon om å redusere omsetningsavgiften og således forbedre bondens økonomi er det svært begrenset rom for å stimulere produksjonen ytterligere gjennom prisøkninger.

Prisøkningen for lam har vært meget høy de siste årene og bør ikke stige ut over konsumprisindeksnivå i kommende avtaleperiode. Det samme gjelder for øvrig for storfekjøtt med utgangspunkt i melkeproduksjon. På dette området har avtalepartene overlatt i sin helhet ansvaret for beslutningene på dette området til Nortura, slik at pris ikke er et tema for forhandlingene.

Behovet for å bedre økonomien hos produsentene må i kommende avtaleperiode i langt sterke grad dekkes over budsjettmidler, skatte- og avskrivingsløsninger enn prisøkninger.

Tilskudd

KLF mener primært at tilskudd knyttet til miljø- og kulturlandskapsformål samt nisje- og spesialproduksjoner bør dekkes over andre budsjetter enn Landbruks- og matdepartementets budsjett.

Med dagens situasjon er KLF opptatt av at tilskudd knyttet til miljø- og kulturlandskapsformål samt nisje- og spesialproduksjoner, aktivt brukes for å sikre økonomien for de minste driftsenhetene. Her kan det tilføres store mengder friske midler som vil være WTO-legale.

For å sikre tilstrekkelig matproduksjon fra landbruket – dvs leveranser mot foredlingsindustri - er det nødvendig å fjerne/justere deler av de begrensende strukturinnretninger som finnes i dagens virkemiddelapparat. Avkortninger i støtten ved store produksjonsvolumer må dempes, dvs det må innføres flatere sats pr dyr og dekar mellom første og siste enhet. Å sikre økonomien i samdrifter, det vil primært si hos de produsentene som deltar i samdrifter, blir en vesentlig utfordring ved årets oppgjør. Betydelige mengder av storfekjøttet har etter hvert sitt utspring i melkeproduksjonen i samdriftene. Vi ser allerede avvikling av samdrifter for melk, men også purkeringer.

Når det gjelder storfekjøttproduksjon (ammeku) er KLF positive til utvikling av nye tilskuddsordninger som kan bidra til å øke produksjonen. Særlig er utfordringen å få etablert produksjon som kan erstatte den som forsvinner som konsekvens av redusert melkeproduksjon.

Vi viser i den forbindelse til TYR sitt initiativ for å forbedre vilkårene for storfekjøttprodusentene og anbefaler at avtalepartene utvikler en opptrappingsplan for inntektsøkning over tid for denne produsentgruppen.

Avtalepartene bør i år strekke seg meget langt for å sikre et løft for ammeku-produksjonen.

KLFs er generelt for at bøndene i størst mulig grad får direkte kontroll og styring over egen økonomi/ inntekter fremfor at bondens inntekter kanaliseres gjennom ulike administrative "ordninger". Transaksjonskostnadene ved å benytte slike ordninger spiser opp en vesentlig del av pengene som egentlig var ment å forbedre bondens økonomi.

Skattefordeler/avskrivning

KLF mener at det fremdeles bør være mulig å utnytte skattefordeler for å sikre en god nok nettoinntekt for norske bønder. Økte landbruksfradrag på inntekt før beskatning bør være en konkret mulighet. Dette er også målrettet i den forstand at det må være skattbar inntekt fra landbruket før skattefradraget slår inn.

Kostnader innsatsfaktorer mv langs verdikjeden

- Kraftfôrprisen må ned. For kjøttindustrien i Norge utgjør råvareprisen mellom 50-60 prosent av kostnadene avhengig av kjøttslag. Økte budsjettmidler må gis kornprodusentene for å takle prisnedgangen.
- Statlige særavgifter på innsatsfaktorer som gjødsel og sprøytemidler bør fjernes.
- Kostnader påført av myndighetene i form av avgifter (plantevern, plast, gjødsel, med mer), merarbeid (økende antall offentlige instanser det skal rapporteres til, kurs- og beviskrav, KSL etc) må forenkles eller reduseres.

Andre temaer som bør håndteres

Kjøttkontrollavgiften

Staten bør få fart på prosjektet som ser på kjøttkontrollen. Avgiften er betydelig lavere i våre naboland og i Sverige har de nå senket avgiften tilsvarende 65 mill NOK i året.

Innfraktsordningen for kjøtt

Ordningen virker likt for både samvirke og de private aktørene. Det slår imidlertid svært ulikt ut mellom slakterier avhengig av geografisk lokalisering og størrelse. Konsern med flere anlegg vil typisk påvirkes minst.

Det er for tidlig å se effekten av ordningen, men det vil være mulig å få en oversikt over dette i april. Våre foreløpige vurderinger er at dagens modell, med det beløpet som sluses gjennom innfraktsordningen, virker urimelig, ufornuftig og har ingen målbar effekt i forhold til å bedre leveransmulighetene for bønder langt fra slakteriene.

Vi ser imidlertid adferd som tyder på at det kan bli mer transportkilometer i bransjen samlet sett. KLF anbefaler avtalepartene å redusere tilskuddet med 50 millioner kroner. Samtidig ber vi avtalepartene igangsette en evaluering av ordningen, som er ferdigstilt til Jordbruksoppjøret 2013.

Kadaverordningen

Norge har fått på plass en god løsning for kadaverhåndtering i bransjen. Tilskuddet fra jordbruksavtalen har imidlertid falt i takt med at volumet har økt. Dette er en ordning som sikrer bonden en god og effektiv fjerning av døde dyr. KLF foreslår at tilskuddet til kadaverordningen økes med 1,5 mill kroner.

Partene bør også vurdere å nedsette, og finansiere en prosjektgruppe for å se nærmere på hvor mye det vil koste å finansiere kadaverordning som legger til rette for at vi får en håndtering i tråd med å erklære landet fritt for trikiner.